

Napjainkban gyakran felmerülnek a munkáltatókkal szerződésben álló vagyonvédelmi cégek által foglalkoztatott vagyonőr szerepével kapcsolatos kérdések. Ezzel kapcsolatos észrevételeinket a NAIH (Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság) konkrét ügyben hozott állásfoglalására alapozzuk. A konkrét eset lényege, hogy a munkáltató a munkavállalók ellenőrzésének megvalósításához nem a munkáltató alkalmazásában álló biztonsági őrköt vesz igénybe, akik a munkavállalók táskáit rendszeresen átvizsgálják az üzem területére érkezéskor, valamint a terület elhagyásakor. Bizonyos esetben alkoholteszt alá is vetik a munkavállalókat.

Alábbiakban arra keressük a választ, hogy mindez lehetséges-e és ha igen, milyen feltételek mentén? Okfejtésünkkel az alapszervezeti titkáraink tárgyi ismereteinek bővítésére és érdekvédelmi munkájuk hatékonyságának erősítésére törekszünk.

Hivatkozott jogszabályok:

- Munka Törvénykönyve 2012.évi I. törvény
- Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011.évi CXII tv.
- A személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005.évi CXXXIII tv.
- A munkavédelemről szóló 1993.évi XCIII évi tv.

1.

A munkahelyeken alkalmazott **csomagátvizsgálással** összefüggésben a következőket állapíthatjuk meg:

Kiindulásképpen fontos kiemelni, hogy a Munka Törvénykönyve szerint a munkáltatót megilleti az a jogosultság, hogy a munkavállalót ellenőrizze. Az ellenőrzés kizárólag a munkavállaló munkaviszonyral összefüggő magatartására terjedhet ki. A munkáltató ellenőrzése és az annak során alkalmazott eszközök, módszerek nem járhatnak az emberi méltóság és a munkavállaló magánszférájának megsértésével.

A munkáltató tehát a munkavállaló magánszféráját indokolatlanul nem sértheti meg, így pl. vagyonvédelem céljából a munkavállaló által a munkahelyre bevitt értéktárgyait (ruha, irat, táska, csomag, öltözőszekrény) **nem** vizsgálhatja át. Amennyiben ilyen munkáltatói intézkedés történik, annak célhoz kötöttnek kell lennie, azaz konkrét bűncselekmény, vagy szabálysértés megalapozott gyanújának kell fennállnia. Ennek alapján megállapíthatjuk, hogy **vagyonvédelem okán általános jelleggel a munkáltató NEM kezdeményezhet ilyen jellegű ellenőrzést.**

Amennyiben a csomagok tartalmának átvizsgálásában a munkáltató által megbízott vagyonvédelmi cég is részt vesz, a Szvtv - ben, mint mögöttes jogszabályban foglaltak az irányadók és ugyanezt a tv-t kell alkalmazni akkor is, ha az átvizsgálást a munkáltató egy saját vagyonőri képzettséggel rendelkező alkalmazottja végzi:

Szvtv.25. § (1) *A személy- és vagyonvédelmi tevékenységet végző személy (a továbbiakban: személy- és vagyonőr) jogosultságait az e törvényben meghatározottak szerint vagy az érintett személy önkéntes hozzájárulása alapján gyakorolja.*

(2) *Az e fejezetben meghatározott jogosultságok gyakorlása során az adott cél elérésére alkalmas eszközök közül a személyi szabadság, illetve a személyiségi jogok legkisebb korlátozásával járó eszközt kell választani.*

26. § (1) *A vagyonőr a megbízó közterületnek nem minősülő létesítményének őrzése során jogosult*

a) a területre belépő vagy az ott tartózkodó személyt kiléte igazolására, a belépés, illetőleg a tartózkodás céljának közlésére, jogosultságának igazolására felhívni, ennek megtagadása vagy a közölt adatok nyilvánvaló valótlanúsága esetén - a megbízó eltérő rendelkezésének hiányában - az érintett belépését, ott-tartózkodását megtiltani, és távozásra felszólítani;

b) a területre belépő vagy onnan kilépő személyt csomag, illetve menet-, szállítási okmány bemutatására felhívni;

c) a területen tartózkodó vagy onnan kilépő személyt - a 28. § rendelkezései szerint - csomagja tartalmának, járművének, valamint a szállítmánynak bemutatására felhívni;

d) a jogsértő személyt magatartása abbahagyására felhívni;

*e) * elektronikai vagyonvédelmi rendszert alkalmazni;*

f) a területre belépők ellenőrzésére fegyver-, illetve robbanóanyag-kutató műszert alkalmazni és a közbiztonságra különösen veszélyes eszközök bevitelét megtiltani.

Ami a **csomag tartalmának átvizsgálását, jármű és szállítmány bemutatását** illeti az Szvtv a következőt mondja ki:

28. § (1) *A vagyonőr a csomag tartalmának, jármű és szállítmány bemutatására a szerződésből fakadó kötelezettségei érvényesítése céljából, a tervezett intézkedése okának és céljának közlése mellett akkor hívhat fel, ha*

a) megalapozottan feltehető, hogy az érintett bűncselekményből vagy szabálysértésből származó olyan dolgot tart magánál, amelynek őrzése a vagyonőrnek szerződésből fakadó kötelezettsége;

b) e dolgot a felszólítás ellenére sem adja át; és

c) az intézkedés a jogsértő cselekmény megelőzése, megszakítása érdekében szükséges.

A 28§ 1-3. pontjaiban részletezett **három feltételnek tehát együttesen** kell fennállnia ahhoz, hogy a vagyonőr a csomag tartalmának bemutatására felhívhassa az érintett személyt.

2. A vagyonőrök szűrőpróbaszerű ellenőrzésre sem jogosultak, tetszésük szerint bárkit ellenőrzés végett nem állíthatnak meg. A csomag tartalmának bemutatására csak a jogszabályokban szigorúan körbe írt és meghatározott esetekben van lehetőségük felhívni bárkit, azaz minden esetben bűncselekmény, vagy szabálysértés megalapozott gyanújának kell fennállnia.

3, A zsebek, ruházat átvizsgálására semmilyen körülmények között nincs a vagyonőrnek lehetősége és joga!

UGYANEZEN MEGÁLLAPÍTÁSOK FENNÁLLNAK A JÁRMŰBEN ELHELYEZETT DOLGOK, A SZÁLLÍTMÁNYNAK BEMUTATÁSA, VALAMINT AZ ÖLTÖZŐSZEKRÉNYEK FELNYITÁSÁNAK VAGY ÁTVILÁGÍTÁSÁNAK VONATKOZÁSÁBAN IS!

II.

Alkoholeszt alkalmazása- Szondáztatás

Az alkoholeszt alkalmazásának alapja a munkavédelemről szóló 1993.évi XCIII évi tv.

Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek érvényesülése érdekében mind a munkáltatót, mind a munkavállalót szigorú felelősség terheli.

Tekintettel arra, hogy a **munkáltató** kötelessége az egészséges és biztonságos munkavégzés feltételeinek megteremtése, továbbá köteles a munkavállalókkal az előírt szabályokat betartatni, következésképpen rendszeresen meggyőződni arról, hogy a munkavállalók a fenti szabályokat betartják, ezen kötelezettségének teljesítése érdekében **alkalmazhatja** az alkoholeszt használatát (az együttműködési és tájékoztatási kötelezettség mellett). A munkavállaló köteles alávetni magát a vizsgálatnak, annak megtagadásával, a munkaviszonyával kapcsolatos kötelezettségét szegi meg. A munkavállaló hozzájárulása nem szükséges az alkoholeszt használatához, hiszen erre törvényi szintű jogszabályok adnak felhatalmazást.

Szondáztatást kizárólag a munkáltatónál munkaviszonyban álló olyan személy végezhet, akit erre a munkáltató szabályzatban rögzítetten felhatalmaz. A munkáltatóval munkaviszonyban nem álló vagyonőr alkohol szondás ellenőrzéssel történő megbízása jogszabály sértő, tehát a vagyonőr semmilyen körülmények között nem végezheti a munkavállalók alkoholszondás ellenőrzését.

Röviden összefoglalva tehát:

A vagyonőr csomag vagy szállítmány bemutatását annak tételes ellenőrzését valamint öltözőszekrény felnyitását annak tartalmának ellenőrzését kizárólag csak konkrét bűncselekmény vagy szabálysértés alapos gyanújának megléte esetén kezdeményezhet.

A vagyonőr zsebek és ruházat átvizsgálására egyáltalán – bűncselekmény és szabálysértés alapos gyanúja esetén- nem jogosult. Fenti vagyonvédelmi intézkedések megtétele független attól, hogy a vagyonőr a munkáltató alkalmazásában, vagy idegen vagyonvédelmi cég alkalmazásában áll-e.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a fentiekben részletezett vagyonőri intézkedések az ellenőrzés alá vont munkavállalók önkéntes hozzájárulása esetén esetenként jogszerűvé válhatnak.

Alkoholszondás ellenőrzést kizárólag a munkáltató alkalmazásában lévő, erre felhatalmazott személy végezhet jogszerűen. A vagonvédelmi cég alkalmazásában lévő vagyonőr erre semmilyen körülmények között nem jogosítható fel, ezért ilyen ellenőrzést nem végezhet.

Kérjük a tükár Kolléganőket, Kollégákat, hogy az alapszervezeti tagok számára tegyék megismerhetővé a jelen ismertető anyagot.

Amennyiben a munkahelyeken az ilyen ügyekkel kapcsolatosan további kérdések merülnének föl, valamint az érdekképviselet munkáját elősegítendő jogi jellegű problémák megoldása indokolttá tenné, jogászi szakmai segítségnyújtás igénybevételét, úgy kérjük, forduljatok a MÉDOSZ központhoz!

**Mezőgazdasági, Erdészeti, Élelmiszeripari és
Vízügyi Dolgozók Szakszervezete**

Érdekvédelem és gondoskodás

H-1066 Budapest, Jókai u. 4. I. emelet

Telefon: +36 1 301 9050

Fax: +36 1 331 4568

Mobil: +36 70 466 4330

E-mail: titkarsag@medosz.hu

